http://www.onlineBU.com

AF-2534

M.A. (Final)
Term End Examination, 2017-18

SANSKRIT

Paper - V

गद्यकाव्य, नाट्यशास्त्र तथा सौंदर्यशास्त्र

Time : Three Hours] [*Maximum Marks* : 100
[*Minimum Pass Marks* : 36

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

इकाई–I

1. निम्नलिखितेषु कयोश्चिद् **द्वयोः** व्याख्या कार्या : 30

(क) जयन्ति बाणासुर मौलिलालिता दशास्यचूडामणि चक्रचुम्बिनः।
सुरासुराधीथ शिखान्तशायिनो भवच्छिदस्त्र्यम्ब-कपादपांसवः॥

(ख) तस्य च राज्ञः कलिकालमयपुञ्जीभूतकृत-युगानुकारिणी त्रिभुवनप्रसवभूमिरिव विस्तीर्णा मञ्जन्मालवविलासिनीकुचतटास्फालनजर्जरि-

http://www.onlineBU.com

तोर्मिमालया जलावगाहनायातजयकुंजरकुम्भ-सिन्दूरसन्ध्यायमानसलिलयोन्मदकलहंसकुल कोलाहलमुखरितकूलया वेत्रवत्या सरिता परिगता विदिशामिधाना नगरी राजधान्यासीत्।

(ग) नृत्तप्रयोगदर्शननिपुणश्चिमकर्मणि प्रवीणे द्यूतव्यापारे प्रगल्भः प्रणयकलहकुपितकामिनी प्रसादनोपाय चतुरोगजतुरगपुरुषस्त्रीलक्षणाभिज: सकलभूतलरत्नभूतोऽयं वैशम्पायनो नाम शुक: सर्वरत्नानां चोदधिरिव देवो भाजनमिति कृत्वैनमादायास्मत्स्वामि दुहिता देवपादमूलमायाता।

(घ) मङ्गलपाठकानां च पुरोयायिनां जय जीवेति मधुरवचनानुयातेन पठतां दिगन्तव्यापिना कलकलेन प्रचलितजनचरणशतसंक्षोभमयादपहाय कुसुमप्रकरमुत्पततां च मधुलिहा हुंकतेन, संक्षोभादतित्वरितपदप्रवृत्तैरवनिपतिभि: केयूर कोटि ताडितानां क्वणितमुखरत्नदाम्नां च मणिस्तम्भानां रणितेन सर्वत: क्षुभितमिव तदास्थानभवनमभवत्।

इकाई–II

2. 'गद्यं कवीनां निकषं वदन्ति'— इति पंक्तेराशय: पाठ्यग्रन्थमनुसृत्य विवेचनीया। 10

अथवा

महाकवे: बाणस्य संस्कृतगद्यकाव्ये प्रतिष्ठा स्थापनीया।

http://www.onlineBU.com

इकाई–III

3. निम्नलिखितेषु कयोरपि **द्वयोः** व्याख्या कार्या : 20

(क) दशधैव रसाश्रयम्

(ख) पुष्पं वाक्यं विशेषवत्

(ग) मार्गस्तत्त्वार्थकीर्तनम्

(घ) अर्थप्रकृतयः पञ्च ता एताः परिकीर्तिताः

(ङ) प्रशस्तिः शुभशंसनम्

इकाई–IV

4. अधोलिखितेषु **द्वयोः** व्याख्या विधेया : 20

(क) स दक्षिणः शठो धृष्टः पूर्वा प्रत्यन्यया हृतः।

(ख) भेदैश्चतुर्धा ललितशान्तोदात्तोद्धतैरयम्।

(ग) नेता विनीतो मधुरत्यागी दक्षः प्रियंवदः।

(घ) शोभा विलासो माधुर्यैं गाम्भीर्यैं स्थैर्यं तेजसी।

इकाई–V

5. कयो**र्द्वयो**रपि व्याख्या कार्या : 20

(क) रसोक्तस्यान्यथा व्याख्या यभावस्यन्दितं हि तत्।

(ख) पूर्वरङ्गं विधायादौ सूत्रधारे विनिर्गते।

(ग) एको रसोऽङ्गी कर्त्तव्यो वीरः शृंगार एव वा।

(घ) पताकास्थानकान्यम बिन्दुरन्ते च बीजवत्।